

ATGENDER Conferentie 18-19 februari 2010 **"Beyond European Gender Studies – Transversal connections"**

Vrijdag 19 februari 2010, Amazone, Brussel

9u30 Openingszitting

Harriet Silius & Iris van der Tuin, ATGENDER medevoorzitters
Inés Sánchez de Madariaga, Universidad Politécnica de Madrid

10 – 12u30 : Centrale gasten op het spreekgestoelte:

I Prof. Chang Pil Wha, voorzitter Aziatische Vereniging voor Vrouwenstudies

Professor Chang Pil Wha is 25 jaar professor vrouwenstudies aan Ehwa universiteit voor vrouwen in Seoul, Zuid-Korea. Drie jaar geleden, in 2007, mochten vrouwenstudies hun dertigste verjaardag vieren. Terugkijkend op 3 decennia vrouwenstudies ziet Chang Pil Wha sterktes maar ook zwaktes. Het aantal opleidingen is alvast sterk gegroeid. In 1984 was zij de eerste *voltijdse* professor genderstudies in Zuid-Korea. Nu zijn er zes voltijdse en deeltijdse opleidingen genderstudies.

Het Koreaanse Vrouweninstituut wordt gesubsidieerd door de overheid. Er zijn 5 researchers bezig met feministische kennis te produceren.

Onderwijs voor vrouwen

Zo is de situatie op dit moment. Vervolgens schetst prof. Chang Pil Wha kort de geschiedenis van het onderwijs voor meisjes en vrouwen in haar land.

Dat meisjesscholen opgericht werden is volgens haar te danken aan christelijke zendelingen. De Confuciaanse kerk laat geen intellectueel werk voor vrouwen toe. Ewha, de eerste meisjesschool in Korea, werd geopend door de Christelijke Methodisten in 1886. Hun eerste bedoeling was niet de meisjes te bekeren tot het christendom, wel om hen intellectueel te versterken en hen op te voeden tot zelfzekere vrouwen. Chang geeft toe dat andere missionarissen meer religieuze bedoelingen hadden, maar in het geval van Ewha was het niet zo. Historisch gezien is Ehwa, vandaag de vrouwenuniversiteit waar Chang doceert, dus een mijlpaal geweest voor het vrouwenonderwijs en voor het universitair onderwijs. Dr Helen Kim studeerde er 70 jaar geleden af als de eerste Koreaanse vrouw met een doctoraatstitel. Nu heeft Ehwa 20.000 vrouwelijke studenten en is daarmee de grootste universiteit van Korea.

De deuren openen voor vrouwen in het onderwijs toont aan dat vrouwen recht hebben op respect als menselijke wezens; dat seksuele verschillen discriminatie niet rechtvaardigen; dat vrouwen zelf in staat zijn hun toekomst in handen te nemen.

Genderstudies: maatschappelijk belang

De maatschappelijke organisatie van Zuid-Korea steunt op drie in elkaar verweven factoren: ideologische waarden, productiewijze en patriarchale maatschappij. Het is dankzij de samenwerking van vrouwenstudies en de vrouwenbeweging in Zuid-Korea dat er wetgeving rond gelijke rechten voor vrouwen tot stand kwam. Vanaf de jaren tachtig en negentig van de twintigste eeuw kwamen er wetten op arbeidsparticipatie, tegen seksueel geweld en huiselijk geweld, rond nationaliteit, echtscheiding en verdeling van de bezittingen.

Prof. Chang Pil Wha geeft nog twee voorbeelden van de manier waarop de vrouwenbeweging en vrouwenstudies in Zuid-Korea elkaar versterken.

Zo was er de kwestie van de "troostmeisjes", seks-slavinnen voor het Japanse leger tijdens WO II, waarover decennia lang niemand in Korea wou spreken. Ondanks vele

persconferenties om de schande aan te klagen, zweeg de Koreaanse pers hen dood. De vrouwenbeweging en vrouwenstudies sloegen de handen in elkaar en bleven de zaak in de actualiteit brengen. Gelukkig was er op een gegeven moment één buitenlandse journalist die het wel oppikte en artikels in Japan liet verschijnen. Uiteindelijk slaagden de vrouwenbeweging en vrouwenstudies er samen in om Japan door een internationaal tribunaal te laten veroordelen tot schadeloosstelling.

Een ander voorbeeld. Studenten van de master-opleiding vrouwenstudies die onderzoek deden naar verkrachting, hebben hulpcentra voor verkrachte vrouwen opgericht. Ze hebben ook samengewerkt met vrouwenorganisaties om de wet op seksueel geweld af te dwingen.

Politieke participatie

Van 1998 tot 2008 waren politiek belangrijke jaren om vrouwen politieke geletterdheid aan te leren, om zich niet afzijdig te houden van de politiek, maar de regering te gebruiken om hun doel te bereiken. Uiteindelijk aanvaardde president Kim Dae Jung vrouwelijke leiders in zijn regering. Eerst werd een presidentiële commissie voor vrouwenzaken opgericht. Die was machteloos, omdat die geen budget had. Vrouwen waren in het begin te idealistisch en te onervaren, ze dachten dat geld niet belangrijk was; ze begrepen al gauw dat ze het mis hadden.

Daarna kwam een ministerie voor gendergelijkheid en gezin, een klein ministerie zonder macht, omdat ze buiten de grote politiek moesten opereren.

Van 2003 tot 2008 koos de vrouwenbeweging voluit voor deelname in de regering. Dank zij die aanpak verkregen ze de afschaffing van het mannelijke gezinshoofd, wetgeving op genderstatistieken, gender budgetting en evenredige vertegenwoordiging m/v op de kieslijsten van politieke partijen voor de Nationale Vergadering.

Gekwalificeerde vrouwen

Toen de president vroeg om 30% vrouwen aan te stellen in alle overheidscommissies, was het antwoord: er zijn onvoldoende gekwalificeerde vrouwen. De vrouwen hebben gereageerd met de oprichting van het Ewha Instituut voor Leiderschapsontwikkeling in 2003. Daar wordt een pool van bekwame vrouwen opgeleid.

Een vrouwenuniversiteit is het waard in stand te worden gehouden als ons engagement waardevol blijkt voor alle vrouwen van Korea. Als het dient om onze eigen academische reputatie te koesteren, dan is het de kosten niet waard. We zien dat vrouwelijke doctoraatsstudenten van andere universiteiten met een betere of gelijkwaardige reputatie geen carrière hebben, ze eindigen als goede echtgenotes van ministers, ... terwijl afgestudeerden van Ewha hoge posities bekleden. Het doel van Ewha was en is nog altijd heel belangrijk: toekomstige vrouwelijke leidersfiguren opleiden. Als vrouwenuniversiteit heeft Ewha in het verleden haar rol zeer goed vervuld. Nu moet het een manier vinden om zichzelf te hervormen tot onderwijs dat de studenten weer centraal stelt.

II Dr. Malin Rönnblom, Hoofd Research van Quing en uitgever van Nora

Toespraak: ***Gender studies, politieke eisen en emanciperende visies.***

Dr. Rönnblom is een Zweeds politiek wetenschapper. Ze heeft veel nagedacht over de relatie tussen academia en politiek, en over de relatie tussen haar eigen research en vrouwenactivisme.

Een paar opvallende quotes uit haar presentatie:

- Nieuwe vormen van politiek: van regeren naar sturen
 - o Van strikt geïnstitutionaliseerde, hiërarchische vormen van aan politiek doen, moeten we evolueren naar lossere, netwerkgebaseerde vormen, waaraan nieuwe spelers worden gevraagd deel te nemen, via partnership, inclusie, in tegenstelling tot het oppermachtige handelen.

- Beleid en universiteit
 - o Research wordt gedwongen het beleid als vaststaand te aanvaarden. In plaats van ideologieën te analyseren waaruit het beleid ontstaat, zijn onderzoekers gedisciplineerd en is er een verschuiving van de thema's die de researcher wil onderzoeken naar de juist geachte onderzoeksresultaten. Dat beperkt de basis voor de researcher om het beleid uit te dagen en te bekritisieren.

- Een nieuwe situatie voor gender studies
 - o Academisch ondernemerschap, waarbij research omgevormd wordt tot een nuttig product en het onderzoek gecommercialiseerd wordt
 - o Universiteit geleid door de macht van de getallen (aantal studenten, aantal publicaties...)
 - o De onderzoekers zijn zelf betrokken bij de politiek door hun politiek engagement.
 - o Van nieuwsgierigheid-gedreven research zijn we geëvolueerd naar resultaat-gedreven research, naar onderzoek dat het gewenste resultaat oplevert voor beleidsmakers : dat is een slechte evolutie.
 - o Onderzoekers zijn gedwongen te kiezen tussen carrière en loyaliteit.

- Conclusies : spanning tussen emancipatie en beleid.
 - o Het antwoord op een gebrek aan gendergelijkheid is de genderekennis te verhogen. Daarom hebben wij diverse kennispakketten ontwikkeld voor regionale politici op het vlak van communicatie enz.
 - o Mijn rol als onderzoeker is te zorgen voor kritiek, niet voor oplossingen, dat is de taak van de politici.

Namiddagprogramma: 3 parallele workshops:

Panel I: (Inter)national collaborations in Women's & Gender Studies

Panel II: Travelling concepts on interdisciplinarity, selves and resisters on interculturality: collaborative learning

Panel III: International networking in gender studies

Aansluitend:

Rondetafel over communicatiemiddelen en strategieën voor ATGENDER. Enkel voor leden.

Presentatie van 2 nieuwe boeken in de Athena reeks: "Teaching with Gender": deze boeken komen binnenkort full text op de Athena website: www.athena3.org

Verslag: Brigitte Rys